

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПЕРЕВІРОК У СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ СФЕРИ ТОРГІВЛІ ТА ПОСЛУГ ДЛЯ ЗАХИСТУ СПОЖИВАЧІВ

ПЕТРОВА Ірина Анатоліївна - доктор юридичних наук, професор, Харківський національний університет внутрішніх справ

ЄВДОКІМЕНКО Світлана Вікторівна - кандидат юридичних наук, судовий експерт з питань економічних досліджень, директор ДП «Харківський науково-дослідний та проектний інститут землеустрою»

УДК : [340.69 : 65.012.16] (477)

В работе рассмотрен механизм проведения проверок должностными лицами государственных учреждений у субъектов хозяйствования сферы торговли и услуг, в том числе ресторанного хозяйства для обеспечения прав потребителей при получении качественных и безопасных продукции и услуг, которые предоставляют на рынке эти субъекты.

Ключові слова: суб'єкт господарювання, посадова особа, планова перевірка, позапланова перевірка, акт перевірки, рішення за результатами перевірки.

Виявлення правопорушень у сфері торгівлі і послуг у сучасних умовах господарювання не представляється можливим без проведення перевірок їхньої діяльності. Для забезпечення роботи суб'єктів господарювання у правовому полі перевірку може здійснювати Державна інспекція з питань захисту прав споживачів або інші органи державного нагляду (контролю) відповідно до діючого законодавства із урахуванням вимог Законів України «Про захист прав споживачів», «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» та інших нормативно-правових актів, які регулюють відносини у сфері захисту прав споживачів [1, 2].

Метою статті є визначення особливостей порядку перевірок діяльності суб'єктів господарювання у сфері торгівлі та послуг, а також ресторанного господарства для забезпечення прав споживачів щодо якісної та безпечної продукції.

Проведення перевірок у суб'єктів господарювання сфери торгівлі і послуг, у тому числі ресторанного господарства завжди здійснюється з метою забезпечення якості продукції і дотримання обов'язкових вимог щодо її безпеки, а також додержання правил торгівлі та надання послуг, які надаються. Будь-яка перевірка здійснюється відповідно до існуючого порядку, у тому числі і перевірка діяльності суб'єктів у сфері торгівлі та послуг, який має законодавче підґрунтя, що підтверджено наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі від 07.03.2012 р. № 310 [3].

Нормативний акт «Порядок проведення перевірок у суб'єктів господарювання сфери торгівлі і послуг, у тому числі ресторанного господарства, якості продукції, додержання обов'язкових правил безпеки продукції, а також додержання правил торгівлі і надання послуг» визначає механізм здійснення державного контролю посадовими особами за додержанням законодавства про захист прав споживачів суб'єктами господарювання сфери торгівлі і послуг, у тому числі ресторанного господарства. У цьому Порядку терміни вживаються у значенні, установленому Законом України «Про захист прав споживачів», за винятком термінів «державний нагляд (контроль)», «треті особи», які вживаються у значенні, установленому Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» [1-3].

Взагалі практично всі контролюючі органи здійснюють перевірку діяльності суб'єктів господарювання з метою контролю стану дотримання ними вимог законодавства про захист прав споживачів щодо якості та безпеки продукції, правил торгівлі та послуг, надання споживачам необхідної, доступної, достовірної та своєчасної інформації про продукцію. Органи з питань захисту прав споживачів та інші контролюючі органи здійснюють державний контроль стану дотримання суб'єктами господарювання вимог законодавства про захист прав споживачів шляхом проведення планових та позапланових перевірок.

Планові перевірки виконуються посадовими особами на підставі квартального плану роботи контролюючих органів у межах відповідного переліку питань для здійснення планових заходів, які затверджуються в установленому законодавством порядку. Квартальний план роботи щодо здійснення державного контролю у сфері захисту прав споживачів складається відповідно до завдань, визначених Президентом України, Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, Держспоживінспекцією України, Міністром економічного розвитку і торгівлі України, іншими відповідними міністерствами і відомствами. У разі надходження обґрунтованих пропозицій щодо вивчення стану реалізації споживачам продукції на ринку від місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, а також інших органів і установ, які здійснюють державний нагляд (контроль), вони враховуються у квартальному плані роботи територіальних органів [3].

Перед проведенням планової перевірки відповідний орган державного нагляду (контролю) надсилає суб'єкту господарювання письмове повідомлення про проведення планової перевірки не пізніше ніж за десять днів до дня її проведення. Повідомлення повинно містити: дату початку та дату закінчення проведення планової перевірки; найменування юридичної особи або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи – підприємця, щодо діяльності яких проводиться перевірка; найменування відповідного органу з питань захисту прав

споживачів. Повідомлення надсилається рекомендованим листом або телефонограмою за рахунок коштів відповідного органу з питань захисту прав споживачів або вручається особисто керівнику чи уповноваженій особі суб'єкта господарювання під розписку.

Позапланові перевірки призначаються лише з підстав, визначених законодавчо. Під час проведення позапланової перевірки з'ясовуються лише ті питання, необхідність перевірки яких стала підставою для її здійснення, з обов'язковим зазначенням цих питань у направленні на проведення перевірки. Посадові особи повинні ознайомити суб'єкта господарювання з підставою проведення позапланової перевірки і надати йому копії відповідного документа. Позапланові перевірки суб'єктів господарювання проводяться посадовими особами за наявності таких підстав:

- суб'єктом господарювання надана письмова заява до відповідного органу з питань захисту прав споживачів про здійснення перевірки за власним бажанням;
- у випадку виявлення та підтвердження недостовірності даних, заявлених у документах обов'язкової звітності, поданих суб'єктом господарювання;
- для перевірки виконання суб'єктом господарювання приписів, розпоряджень або інших розпорядчих документів щодо усунення порушень вимог законодавства, виданих за результатами проведення планових перевірок органом з питань захисту прав споживачів;
- при зверненні фізичних та юридичних осіб про порушення суб'єктом господарювання вимог законодавства. Позапланова перевірка у цьому разі здійснюється за наявності згоди на проведення позапланових заходів зі здійснення державного контролю відповідного органу;
- суб'єктом господарювання в установлений термін не подані документи обов'язкової звітності без поважних причин, а також відсутні письмові пояснення про причини, які перешкождали поданню таких документів;
- у випадках настання аварії, смерті потерпілого внаслідок нещасного випадку або

професійного захворювання, які пов'язані з діяльністю суб'єкта господарювання.

Повторна позапланова перевірка суб'єкта господарювання за один і той самий період, з одного і того самого предмета, на одній і тій самій підставі не допускається. Якщо надійшло декілька скарг на суб'єкт господарювання з одного й того самого приводу позапланова перевірка проводиться один раз [3].

Посадові особи під час проведення перевірок здійснюють державний контроль стану дотримання суб'єктами господарювання вимог законодавства про захист прав споживачів і мають право безперешкодно відвідувати та обстежувати відповідно до законодавства виробничі, складські, торговельні та інші приміщення суб'єктів господарювання; відбирати у суб'єктів господарювання сфери торгівлі і послуг, у тому числі ресторанного господарства, зразки товарів, сировини, матеріалів, напівфабрикатів, комплектувальних виробів для проведення перевірки їх якості на місці або незалежної експертизи у відповідних лабораторіях та інших установах, акредитованих на право проведення таких робіт згідно із законодавством; проводити контрольні перевірки правильності здійснення розрахунків зі споживачами; одержувати безоплатно від суб'єктів господарювання сфери торгівлі і послуг, у тому числі ресторанного господарства, що перевіряються, копії необхідних документів, які характеризують якість продукції, сировини, матеріалів, комплектувальних виробів, що використовуються для виробництва такої продукції; уживати в установленому порядку передбачених законодавством заходів до суб'єктів господарювання, які допустили порушення прав споживачів, і вносити відповідні пропозиції щодо їх подальшої діяльності та притягнення до відповідальності винних у порушенні прав споживачів згідно з чинним законодавством [3]. Такі права надають можливість посадовій особі, що проводить перевірку, не тільки встановити факти порушень, але і виявити джерела їхнього походження.

Під час здійснення посадовими особами перевірки суб'єкт господарювання наділений низкою прав, а саме: вимагати від поса-

дових осіб додержання вимог законодавства України під час здійснення ними державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів; перевіряти наявність у посадових осіб службового посвідчення та одержувати копії направлення на проведення перевірки; бути присутнім під час проведення перевірки; ознайомлювати посадових осіб з переліком відомостей, що становлять комерційну таємницю суб'єкта господарювання, та вимагати їх нерозголошення; одержувати та ознайомлюватися з матеріалами перевірки в порядку, визначеному чинним законодавством; давати у письмовій формі свої пояснення, зауваження або заперечення, що додаються до акта перевірки; оскаржувати в установленому законодавством порядку неправомірні дії органів з питань захисту прав споживачів та їх посадових осіб при проведенні перевірок та видані приписи щодо припинення порушень прав споживачів [3]. Наведені права суб'єкта господарювання дозволяють йому бути активним учасником перевірки своєї діяльності і відстоювати свою правоту.

Окрім того, суб'єкт господарювання під час проведення перевірок зобов'язаний: допускати посадових осіб до проведення перевірок за умови дотримання порядку здійснення державного нагляду (контролю), передбаченого Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» та іншими нормативно-правовими актами; виконувати вимоги органу з питань захисту прав споживачів та його посадових осіб щодо усунення виявлених порушень вимог законодавства; надавати документи, зразки продукції, пояснення, довідки, відомості, матеріали з питань, що виникають під час проведення перевірок, відповідно до закону; одержувати примірник припису або акта органу з питань захисту прав споживачів за результатами проведеного планового чи позапланового заходу [2, 3].

Контролюючі органи, їх посадові особи та суб'єкти господарювання мають право фіксувати процес проведення перевірок чи кожен окрему дію засобами аудіо- та відеотехніки, не перешкоджаючи проведенню такої перевірки.

Поряд із цим, користуючись своїми правами, суб'єкт господарювання може не допускати посадових осіб до проведення перевірки, якщо: вона проводиться з порушенням вимог щодо періодичності здійснення заходів державного нагляду (контролю), передбачених законом; посадова особа не надала копій документів, передбачених Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», або якщо надані документи не відповідають вимогам цього Закону; посадові особи не пред'явили до початку перевірки службового посвідчення та направлення на проведення перевірки або суб'єкт господарювання не отримав повідомлення про проведення планової перевірки [2, 3]. Однак, нехтуючи правовим полем, суб'єкт господарювання може створювати перешкоди посадовим особам у проведенні перевірки якості харчової продукції, а також правил торговельного та інших видів обслуговування. У такому випадку складається відповідний акт, у якому фіксується факт створення перешкод у проведенні перевірки. У разі потреби до проведення перевірок можуть залучатися за їх згодою у межах повноважень, передбачених законодавством, представники місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, правоохоронних органів, інших органів контролю.

Початок будь-якої перевірки пов'язаний із виданням наказу відповідного контролюючого органу. Наказ, на підставі якого посадовими особами проводяться перевірки, повинен містити найменування суб'єкта господарювання, щодо якого здійснюватиметься захід, та предмет перевірки. На підставі цього наказу оформляється направлення на проведення перевірки, яке підписується керівником або заступником керівника відповідного контролюючого органу (із зазначенням його прізвища, ім'я та по батькові) і засвідчується гербовою печаткою. У направленні на проведення перевірки зазначаються: найменування контролюючого органу, що проводить перевірку із захисту прав споживачів; найменування суб'єкта господарювання або його відокремленого підрозділу або прізвище, ім'я та по батькові фізичної

особи – підприємця, щодо діяльності якого проводиться перевірка; місцезнаходження суб'єкта господарювання та його відокремленого підрозділу, щодо діяльності якого проводиться перевірка; номер і дата наказу, на виконання якого проводиться перевірка; перелік посадових осіб, які беруть участь у проведенні перевірки, із зазначенням їх посад, прізвищ, імен та по батькові; дата початку та дата закінчення перевірки; тип перевірки (планова або позапланова); підстави для проведення перевірки; предмет проведення перевірки; інформація про здійснення попереднього заходу контролю (тип заходу і строк його здійснення).

Всі направлення на проведення перевірки реєструються у журналі реєстрації направлень на проведення перевірки. У направленні на проведення перевірки зазначаються: серія, порядковий номер, а також порядковий номер відповідно до нумерації записів у журналі реєстрації направлень. Журнал реєстрації направлень на проведення перевірки повинен бути прошнурований, пронумерований, завірений підписом та скріплений гербовою печаткою. Направлення на проведення перевірки є чинним лише протягом зазначеного в ньому строку здійснення перевірки, в інший час воно є недійсним і суб'єкт господарювання має право не допускати посадових осіб до проведення перевірки. Посадові особи без направлення на проведення перевірки та службового посвідчення, що засвідчує посадову особу органу з питань захисту прав споживачів, не мають права на її проведення.

Існують обмеження при визначенні особи, яка буде направлена на перевірку, оскільки посадовій особі забороняється здійснювати перевірки суб'єктів господарювання, з якими (або із службовими особами яких) посадова особа перебуває в родинних стосунках.

Під час проведення перевірок посадові особи зобов'язані зберігати комерційну таємницю суб'єкта господарювання. Інформація, доступ до якої обмежено законом і яка одержана посадовою особою під час проведення перевірки, може використовуватися виключно в порядку, установленому законом. Органи з питань захисту прав споживачів

чів забезпечують спеціальний режим захисту та доступу до інформації, що є комерційною таємницею, згідно з вимогами закону. Окрім того, органи з питань захисту прав споживачів та їх посадові особи під час проведення перевірок мають і інші зобов'язання, а саме: повно, об'єктивно та неупереджено здійснювати державний нагляд (контроль) у межах повноважень, передбачених законодавством; дотримуватися ділової етики у взаємовідносинах із суб'єктами господарювання; не втручатися і не перешкоджати здійсненню господарської діяльності під час здійснення заходів державного нагляду (контролю), якщо це не загрожує життю та здоров'ю людей, не спричиняє небезпеки виникнення техногенних ситуацій і пожеж; забезпечувати нерозголошення комерційної таємниці суб'єкта господарювання, що стає доступною посадовим особам у ході проведення перевірок; ознайомити керівника суб'єкта господарювання або його заступника, або уповноважену ними особу з результатами перевірок у строки, передбачені законом; надавати з питань, які належать до їх компетенції, суб'єкту господарювання консультаційну допомогу щодо здійснення державного нагляду (контролю) [3].

Контролюючі органи на письмовий запит суб'єкта господарювання можуть надавати йому письмові консультації з питань проведення перевірок щодо вимог, дотримання яких перевіряється. Перед початком перевірки суб'єкта господарювання посадові особи, які проводять перевірку, пред'являють керівнику суб'єкта господарювання або уповноваженій ним особі направлення та службове посвідчення, що засвідчує посадову особу, і надають суб'єкту господарювання копію направлення на перевірку, а також інформують цих осіб про мету перевірки.

Посадові особи, які проводять перевірку, від керівника чи власника суб'єкта господарювання або особи, яка його заміщає, одержують відомості щодо характеристики суб'єкта господарювання, у тому числі щодо: найменування; місцезнаходження; номера телефону (факсу); прізвища, ім'я та по батькові керівника (власника); дозвілених документів на провадження певного

виду діяльності; режиму роботи; виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців; свідцтва про реєстрацію платника податків; даних про банківські реквізити [3].

Посадові особи, які проводять перевірку, залежно від виду діяльності суб'єкта господарювання та завдання на перевірку перевіряють і аналізують стан дотримання вимог законодавства під час придбання, замовлення або використання споживачами продовольчих товарів або кулінарної продукції, які реалізуються на території України. У процесі проведення планової та позапланової перевірки встановлюються обставини, які призвели до порушення вимог законодавства про захист прав споживачів, з'ясовуються негативні наслідки виявлених порушень.

При проведенні перевірок діяльності суб'єктів господарювання важливим є термін їх проведення. Так, термін проведення планової перевірки не може перевищувати п'ятнадцяти робочих днів, а для суб'єктів малого підприємництва – п'яти робочих днів, якщо інше не передбачено законом. Продовження терміну проведення планової перевірки не допускається. У свою чергу, термін проведення позапланової перевірки не може перевищувати десяти робочих днів, а щодо суб'єктів малого підприємництва – двох робочих днів, якщо інше не передбачено законом. Продовження терміну проведення позапланової перевірки не допускається [3].

За результатами проведеної перевірки посадовими особами, якщо виявлені порушення вимог законодавства, складається акт, який повинен містити такі відомості: дату складання акта; тип перевірки (планова або позапланова); предмет перевірки; найменування органу з питань захисту прав споживачів, а також посаду, прізвище, ім'я та по батькові посадової особи, яка провела перевірку; найменування юридичної особи або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи – підприємця, щодо діяльності яких проводилася перевірка. Акт повинен містити повну і достовірну інформацію щодо проведених дій посадової особи, яка перевіряла діяльність суб'єкта господарювання.

Під час опису виявлених порушень вимог законодавства повинні бути зазначені нормативно-правові акти чи нормативні документи, вимоги яких порушені, їх повне найменування та реєстраційний номер. Зміст порушення завжди необхідно конкретизувати та викласти відповідно до норм чинного законодавства. Довільне викладення або трактування вимог нормативно-правових актів та документів не допускається. Опис порушень закінчується аргументованими висновками з посиланням на відповідні законодавчі, нормативно-правові акти та нормативні документи.

Акт складається у двох примірниках, при цьому перший залишається в органі, який проводив перевірку, а другий передається під підпис суб'єкту господарювання, діяльність якого перевірялась. Якщо необхідно, до акта перевірки додаються вкладені аркуші із зазначенням номера аркуша, номера акта перевірки та дати перевірки, які є його невід'ємною частиною. Коли перевіркою встановлено реалізацію продукції, якість якої не відповідає вимогам нормативно-правових актів чи документів або яка реалізовувалася з порушенням вимог законодавства про захист прав споживачів, в обов'язковому порядку заповнюється відповідний додаток до акта перевірки, у якому проставляються номер і дата складання акта.

З метою недопущення можливості внесення додаткових записів після остаточного оформлення документа, записи в акті перевірки необхідно вести на всьому полі аркуша. Незаповнені місця в акті на укладених аркушах перекреслюються значком «Z». Використання скорочень, за винятком загальноприйнятих аббревіатур, не допускається. Виправлення в акті та на укладених аркушах допускаються лише за умови їх погодження підписом осіб, які беруть участь у перевірці [3].

На підставі акта, який складено за результатами проведення перевірки, під час якої виявлено порушення вимог законодавства, посадовою особою, що проводила перевірку, дається керівнику суб'єкта господарювання припис про усунення порушень. Припис – це обов'язкова для виконання у

визначені строки письмова вимога посадової особи до суб'єкта господарювання щодо усунення порушень законодавства. Припис не передбачає застосування санкцій до суб'єкта господарювання. Заходи в приписі керівнику суб'єкта господарювання, спрямовані на забезпечення суб'єктом господарювання належних умов своєї діяльності відповідно до вимог нормативно-правових актів і документів, повинні бути сформульовані конкретно і в стислій формі. Терміни виконання припису визначаються в кожному конкретному випадку, виходячи із реальних можливостей суб'єкта господарювання, умов його діяльності, кількості і характеру порушень, а також їхніх наслідків.

До акта перевірки можуть додаватися документи, копії документів, акти про відбір зразків, пояснення тощо, які є його невід'ємною частиною. Два примірники акта в останній день перевірки підписують посадові особи, які проводили перевірку, та суб'єкт господарювання або уповноважена ним особа. Поряд з підписом осіб зазначаються їх прізвища та ініціали.

Представник суб'єкта господарювання (керівник, особа, яка його заміщає, а в разі їх відсутності – особа, яка реалізує продукцію) має право під час підписання акта письмово надати свої пояснення, зауваження або заперечення до акта, які є його невід'ємною частиною. У разі відмови підписати акт посадова особа, яка проводила перевірку, робить запис в акті про те, що зазначена особа ознайомлена із змістом акта і від його підпису відмовилася. У разі відмови представника суб'єкта господарювання від підпису, що підтверджує отримання акта для вручення керівникові суб'єкта господарювання, його копія протягом трьох робочих днів після реєстрації надсилається поштою з повідомленням про вручення за місцезнаходженням суб'єкта, діяльність якого перевірялась.

Реєстрація актів перевірок проводиться у відповідному журналі. В акті перевірки при його реєстрації зазначаються: серія, порядковий номер, а також порядковий номер відповідно до нумерації записів у журналі реєстрації актів. Журнал реєстрації актів перевірок повинен бути прошнурований, пронумерований, завірений підписом

та скріплений гербовою печаткою.

За результатами перевірки відповідно до виявлених порушень посадовими особами, які проводили перевірку, ухвалюються рішення про:

- складання протоколу про вчинення адміністративного правопорушення. Протокол про вчинення адміністративного правопорушення складається в порядку, визначеному Кодексом України про адміністративні правопорушення [4];

- заборону реалізації продукції у випадках, коли: відсутні документи, що засвідчують її відповідність вимогам нормативних документів, додержання яких відповідно до законодавства є обов'язковим; відсутній сертифікат відповідності або свідоцтво про визнання відповідності такої продукції, якщо її внесено до переліку продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації; ввезення такої продукції на територію України без документів, які підтверджують її належну якість; коли строк придатності продукції не зазначено або зазначено з порушенням вимог нормативних документів, додержання яких відповідно до законодавства є обов'язковим, чи коли такий строк закінчився; коли продукція є фальсифікованою [3, 4].

Припинення суб'єктами господарювання сфери торгівлі і послуг, у тому числі ресторанного господарства, реалізації та виробництва продукції, що не відповідає вимогам нормативно-правових актів та нормативних документів, додержання яких відповідно до законодавства є обов'язковим, до усунення виявлених недоліків.

За результатами перевірки відповідно до виявлених порушень керівником контролюючого органу, що проводив перевірку, або його заступником ухвалюються рішення про:

- видання суб'єкту господарювання обов'язкового для виконання припису про припинення порушень прав споживачів;

- тимчасове припинення діяльності суб'єктів господарювання (секцій, відділів), складів підприємств оптової і роздрібно торгівлі та організацій незалежно від форми власності, що систематично реалізують товари неналежної якості, порушують правила торгівлі та надання послуг, умови зберіган-

ня та транспортування товарів, – до усунення виявлених недоліків;

- опломбування виробничих, складських, торговельних та інших приміщень суб'єктів господарювання сфери торгівлі і послуг, у тому числі ресторанного господарства, а також несправних, з неправильними показаннями, з пошкодженим повірочним тавром або без нього чи з таким, строк дії якого закінчився, засобів вимірювальної техніки, за допомогою яких здійснюється обслуговування споживачів;

- подання до суду позову щодо захисту прав споживачів;

- передання матеріалів перевірки стосовно дій осіб, що містять ознаки злочину, органам дізнання чи досудового слідства [5, 6];

- накладення на винних осіб адміністративних стягнень та застосування адміністративно-господарських санкцій [4].

Акт перевірки знімається з контролю після отримання інформації про зарахування суми адміністративних чи фінансових стягнень до бюджету та письмового підтвердження про виконання припису щодо усунення виявлених порушень. У випадку, коли суб'єкт господарювання своєчасно не надав письмового підтвердження про виконання припису щодо усунення виявлених порушень або не виконав такий припис, керівником органу, що проводив перевірку, з метою захисту прав споживачів ухвалюється рішення про проведення повторної перевірки. За результатами повторної перевірки ухвалюються передбачені законодавством відповідні рішення [3].

Скарги на дії посадових осіб при проведенні перевірок, видані ними приписи, а також на рішення посадових осіб, подаються до органу, що проводив перевірку, керівник якого протягом трьох робочих днів зобов'язаний забезпечити пересилання скарги з відповідними матеріалами перевірки та поясненнями з питань, порушених у скарзі, до вищестоячого органу. Подання скарги не позбавляє суб'єкта господарювання права звернутися безпосередньо до суду. Рішення посадових осіб можуть бути скасовані керівником органу, що проводив перевірку у разі визнання їх такими, що при-

АНОТАЦІЯ

У роботі розглянуто механізм здійснення перевірок посадовими особами державних установ у суб'єктів господарювання сфери торгівлі та послуг, у тому числі ресторанного господарства, для забезпечення прав споживачів щодо отримання якісних та безпечних продукції та послуг, які представляють на ринку ці суб'єкти.

йняті з порушенням вимог чинного законодавства.

Висновки

Таким чином, на основі аналізу діючого законодавства визначено особливості дії механізму проведення планових та позапланових перевірок у суб'єктів господарювання сфери торгівлі і послуг, у тому числі ресторанного господарства, з метою забезпечення прав споживачів на отримання якісних та безпечних продовольчих товарів і кулінарної продукції, а також послуг, що ними надаються. Підкреслено, що правами та обов'язками наділяються не тільки посадові особи, що проводять перевірку, але і суб'єкти господарювання, яких перевіряють. Правильне використання механізму проведення перевірок дозволить не тільки виявляти правопорушення, але і забезпечить роботу контролюючих органів у правовому полі.

Література

1. Про захист прав споживачів : Закон України від 01.01. 1991 р. № XII // Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР). – 1991. – № 30. – ст. 379.
2. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 05.06.2007 р. № 877-V // Відомості Верховної Ради (ВВР).

SUMMARY

Based on the analysis of current legislation the authors have determined features of the mechanism for realizing scheduled and unscheduled inspections of business entities in the sphere of commerce and services, including restaurants aiming at guaranteeing the rights of consumers to get high quality and safe food products and culinary products and services provided by them. It is emphasized that the rights and responsibilities are given not only to the officials conducting the inspection, but the business entities that are audited. Proper use of the mechanism of realizing inspections will make possible not only to detect offences, but also will provide the work of controlling authorities in the legal field.

– 2007. – № 29. – ст. 389.

3. Порядок проведення перевірок у суб'єктів господарювання сфери торгівлі і послуг, у тому числі ресторанного господарства, якості продукції, додержання обов'язкових вимог щодо безпеки продукції, а також додержання правил торгівлі та надання послуг, затверджений наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 07.03.2012 р. № 310 // Защита прав потребителей : сборник нормативных документов. – Х. : ООО «Конус», 2013. – С. 119-131.

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення, від 07.12.1984 року № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української ССР (ВВР). – 1984. – дод. до № 37. – ст. 1122.

5. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2001. – №№ 25-26. – ст. 131.

6. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2013. – № 9-13. – ст. 88.